

Obsah

Předmluva.....	6
1 Základní pojmy, historie a členění manažerského účetnictví.....	7
1.1 Uživatelská struktura účetních informací.....	7
1.2 Kdo je uživatelem účetních informací a jaké řeší úkoly?.....	8
1.3 Jaké jsou hlavní rozdíly mezi finančním a manažerským účetnictvím.....	9
1.4 Účetnictví manažerské, vnitropodnikové a nákladové.....	11
1.4.1 Struktura informací poskytovaných vnitropodnikovým účetnictvím.....	12
1.4.2 Vnitropodnikové účetnictví - významný nástroj vnitropodnikového ekonomického řízení.....	13
1.4.3 Časová a věcná shoda nákladů a výnosů ve vnitropodnikovém účetnictví.....	13
2 Náklady, klasifikace nákladů, evidence nákladů, manažerské pojetí nákladů, nákladové funkce, metody odhadu fixních nákladů.....	16
2.1 Náklady - základní pojem v manažerském účetnictví.....	16
2.2 Klasifikace nákladů.....	17
2.2.1 Druhové třídění nákladů.....	18
2.2.2 Účelové třídění nákladů.....	19
2.2.3 Členění podle způsobu přiřazení nákladů na kalkulační jednici.....	22
2.2.4 Členění nákladů v z hlediska potřeb v rozhodování.....	22
2.2.5 Členění nákladů podle závislosti na změnách v objemu výroby.....	23
2.3 Střediska zisková a nákladová.....	25
2.4 Nákladové funkce.....	26
2.4.1 Metody odhadu fixních a variabilních nákladů.....	26
3 Kalkulace nákladů.....	32
3.1 Význam kalkulací.....	32
3.2 Kalkulační systém.....	33
3.3 Členění nákladů pro sestavení kalkulace.....	35
3.4 Způsob stanovení nákladů přímo na kalkulační jednici.....	36
3.4.1 Alokace nákladů.....	36
3.5 Klasifikace metod kalkulace.....	37
3.6 Členění na kalkulace plných a variabilních nákladů.....	38
3.6.1 Kalkulace plných nákladů.....	38
3.6.2 Kalkulace variabilních nákladů.....	38
3.6.3 Retrográdní kalkulační vzorec.....	38
3.7 Členění kalkulací podle způsobu přičítání režijních nákladů.....	41
3.7.1 Kalkulace dělením.....	42
3.7.1.1 Prostá kalkulace dělením.....	42
3.7.1.2 Stupňovitá kalkulace dělením.....	42
3.7.1.3 Kalkulace dělením s poměrovými čísly.....	44
3.7.2 Kalkulace přírážková.....	48
3.7.2.1 Metoda strojových přírážek.....	48
3.7.3 Kalkulace ve sdružené výrobě.....	49
3.7.3.1 Zůstatková (odečítací) metoda kalkulace.....	49
3.7.3.2 Rozčítací metoda.....	50
3.7.3.3 Metoda kvantitativní výtěže.....	50
3.7.4 Rozdílové metody.....	50
3.7.4.1 Normová metoda.....	50
3.7.5 Kalkulace nákladů podle elementárních procesů.....	53

4 Plánování a rozpočtování	53
4.1 Úvod.....	53
4.2 Příprava rozpočtů.....	54
4.3 Časový harmonogram tvorby rozpočtu	56
4.4 Přístup k sestavení rozpočtu	56
4.5 Sestavování rozpočtu	58
4.6 Klasifikace rozpočtů	58
4.6.1 Jak by se měl rozpočet zachovat ke změnám v úrovni činností?	59
4.6.2 Jak by měl rozpočet odpovědět na změny, které nastanou v průběhu rozpočtovaného období?	59
4.6.3 Jak by se měly projevit rozpočty minulých období v přípravě nového rozpočtu?.....	59
4.6.4 Jak by měly být v rozpočtu zohledněny jednotlivé činnosti?.....	60
4.6.5 Jakým způsobem rozpočet řídí částky režijních nákladů (výdajů)?	61
4.7 Mechanika rozpočtování.....	62
4.7.1 Příprava dílčích rozpočtů a rozpočetní výsledovky	62
4.7.2 Příprava rozpočtu peněžních toků	64
4.7.3 Rozpočetní rozvaha	65
4.8 Metoda standardních nákladů a výnosů	68
4.8.1 Analýza odchylek	70
4.8.2 Odchytky struktury.....	75
4.8.3 Příčiny odchylek.....	76
5 Pracovní kapitál a jeho řízení	78
5.1 Určování vhodné výše pracovního kapitálu	79
5.2 Peněžní prostředky.....	80
5.3 Zásoby	80
5.4 Řízení pohledávek.....	81
5.5 Krátkodobé závazky	81
5.6 Analýza ziskovosti produktů a zákazníků	83
6 Měření výkonnosti podle středisek, řízení režijních nákladů	84
6.1 Organizační struktura podniku	84
6.2 Typy středisek	85
6.3 Sledování nákladů podle místa vzniku a podle odpovědnosti.....	86
6.4 Jednookruhová a dvouokruhová organizace účetnictví.....	88
6.5 Řízení režijních nákladů	90
7 Rozhodování na stávající kapacitě - bod zvratu	91
7.1 Rozhodovací úlohy nevyžadující vklady prostředků	97
7.1.1 Rozhodování o objemu výroby	97
7.2 Optimalizace sortimentu	99
7.3 Rozhodování vyrobit nebo koupit	101
8 Rozhodování o budoucí kapacitě - o investicích, vyžadujících další vklady prostředků	102
8.1 Klasifikace nákladů a výnosů z hlediska rozhodování.....	102
8.2 Metody hodnocení investic	103
8.2.1 Současná hodnota	103
8.2.2 Čistá současná hodnota (Net Present Value).....	105
8.2.3 Doba návratnosti	108
8.2.4 Průměrný výnos z investice.....	110
8.2.5 Index ziskovosti (Index Rentability)	111

8.2.6	Vnitřní výnosové procento (Internal Rate of Return) IRR	112
8.2.7	Srovnání čisté současné hodnoty a vnitřního výnosového procenta.....	115
8.3	Komplikace rozhodovacích úloh - časová struktura projektu	115
8.4	Diskontní sazba.....	116
8.5	Hodnocení z pozice akcionářů	116
8.6	Vliv okolního prostředí.....	117
8.6.1	Daňový štít.....	117
8.6.2	Působení inflace.....	118
9	Cenová rozhodování.....	119
9.1	Cenová pružnost (elasticita) poptávky	120
9.2	Citlivost jednotlivých činitelů rozhodovacích úloh.....	122
9.3	Stanovení směrné ceny	123
10	Strategicky orientované manažerské účetnictví, kalkulace cílových nákladů, životního cyklu, Activity Based Costing, JIT.....	125
10.1	Kalkulace cílových nákladů a kalkulace životního cyklu	125
10.1.1	Kalkulace cílových nákladů (KCN)	125
10.1.2	Kalkulace životního cyklu (Life Cycle Costing)	129
10.2	Řízení procesů pomocí metody ABC (Activity Based Costing).....	131
10.2.1	Změny v podnikatelském prostředí	131
10.2.2	Strategicky orientované manažerské účetnictví	133
10.3	Metoda Just-in-Time (JIT) - moderní přístup k zásobování	141
10.3.1	Jaké jsou hlavní charakteristiky metody JIT?	141
10.3.2	Just-in-Time a řízení zásobovací činnosti	143
	Seznam literatury	148

se vztahuje jako účetnictví pro řízení (Management Accounting) a zejména v novější německé literatuře jako rozhodovací účetnictví nákladů a výkonů orientované (Entscheidungsorientierte Kosten- und Leistungsrechnung).

Podrobnější struktura manažerského účetnictví vychází hlavně z toho, jaký typ informací řídicím pracovníkům poskytuje. Určující je zejména členění informací z hlediska jejich vztahu k řízení rozhodovacího procesu. Tento vztah byl také typický pro historický vývoj manažerského účetnictví.

V **první fázi** se takto zaměřené účetnictví orientovalo hlavně na zjištění skutečně vynaložených nákladů a výnosů, a to nejprve podle jejich vztahu k prováděným finálním výkonům, a později také ve vztahu k řídicím procedurám, činnostem a útvaram, které za vynaložené náklady, resp. realizované výnosy odpovídají.

Ve **druhé fázi** dalo měřitelnost takto rozčleněné skutečné náklady porovnat se žádaným (plánovaným, rozpočítaným, kalkulovaným) stavem, a dělat tak podle lázy pro krátkodobé a střednědobé řízení pomocí odchylek.

Účetnictví, které poskytuje informace těchto dvou fází, se v anglicky mluvících zemích chápe jako základní část manažerského účetnictví, označované jako nákladové účetnictví (Cost Accounting). Podle svého základního obsahového zaměření je nákladové účetnictví koncipováno buď jako

* tzv. výkonové účetnictví, jehož hlavním cílem je – v úzkém vztahu s kalkulací výkonů – odpovědět na otázku, jaké jsou náklady, marže a zisk a další hodnotové charakteristiky finálních nebo dílčích výrobků, prací a služeb, které podnik provádí, nebo jako